

Duševní vlastnictví (Bi 2900)

X.

Prosazování práv z duševního vlastnictví

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

2

Prosazování práv z DV

Prosazování práv z duševního vlastnictví - fakta

- kdo si svůj majetek nechrání, ten o něj přijde
- nejste-li připraveni chránit svá práva, nepatentujte
- většina úspěšných výrobků je padělána (dříve či později)
- OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
o padělatelství odhaduje, že padělatelství má hodnotu
8 – 9 % světového obchodu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

3

Prosazování práv z DV

Odhad podílu padělků na celkovém prodeji zboží (OECD)

▪ hodinky	5 %
▪ léky	6 %
▪ parfémy	5 %
▪ součásti letadel	10 %
▪ hračky	12 %
▪ hudba	33 %
▪ video	50 %
▪ software	43 %

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

4

Prosazování práv z DV

Zboží porušující právo z duševního vlastnictví

- padělek ochranné známky
- nedovolená napodobenina předmětu práva autorského
nebo práv souvisejících s právem autorským

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Prosazování práv z DV

Způsob vymahatelnosti práva

- vlastní mocí
- soudní nebo rozhodčí mocí
- správní mocí

Prosazování práv z DV

Způsob vymahatelnosti práva

- **vlastní mocí** (svépomocí)
 - vlastní ochrana práva před **bezprostředně hrozícím** zásahem přiměřeně **odvracejícím** způsobem (§ 6 o. z.)
 - vlastní zakročení k **odvrácení hrozící** škody, způsobem přiměřeným okolnostem ohrožení (§ 417/1 o. z.)
 - **nutná obrana** proti **hrozícímu** nebo **trvajícím** útoku, přiměřená povaze a nebezpečnosti útoku (§ 417/2 o. z.)

Prosazování práv z DV

Způsob vymahatelnosti práva

- **soudní nebo rozhodčí mocí**
 - soud k ochraně subjektivního práva
 - rozhodčí soud nebo rozhodce *ad hoc* v majetkovém sporu (o majetkové právo)

Prosazování práv z DV

Způsob vymahatelnosti práva

- **správní mocí**
 - Úřad průmyslového vlastnictví ve sporném řízení
 - celní úřad před padělkou
 - Česká obchodní inspekce před padělkou
 - Státní zemědělská a potravinářská inspekce nebo Státní veterinární správa - kontrola specifikace označení původu
 - pověřený obecní úřad obce s rozšířenou působností k ochraně pokojného stavu

Prosazování práv z DV

Nepromlčitelnost práva duševního vlastnictví

- platí **zákaz** promlčení vlastnického práva (vč. práva duševního vlastnictví)
- na rozdíl od možnosti promlčení **jiných** majetkových práv k námitce dlužníka, např.:
 - pohledávky na zaplacení ceny licence
 - pohledávky na náhradu škody
 - pohledávky na vydání bezdůvodného obohacení

Prosazování práv z DV

Delikty na právech duševního vlastnictví

- právní delikty **soukromoprávní** - vztah mezi poškozenou osobou (fyzická, právnická) a delikventem, např. užití díla způsobem snižujícím jeho hodnotu (§ 11/3 a. z.)
- právní delikty **veřejnoprávní** - odpovědnostní vztah mezi státem (státním orgánem) a delikventem:
 - přestupky (příp. jiné správní delikty)
 - trestné činy (např. porušování průmysl. práv - § 151 tr. z.)

Prosazování práv z DV

Soukromoprávní delikty

- liší se od veřejnoprávních způsobem ochrany objektu, který delikvent ohrožuje
- druhy těchto deliktů jsou uvedeny v občanském nebo obchodním zákoníku
- způsobení škody, újma na zdraví, újma na cti apod.
- typickou sankcí je náhrada způsobené škody, odstranění vad atp.

Prosazování práv z DV

Postižitelné soukromoprávní delikty v oblasti DV

- **delikty proti autorskému zákonu:**
 - užití původního díla bez uvedení jména autora (§ 11/2 a. z.)
 - užití díla způsobem zasahujícím do práva televizního vysílání díla
 - obcházení technických prostředků ochrany práv (odstranění, vyřazení z provozu nebo omezení funkčnosti zařízení nebo jiných prostředků k ochraně práv) § 43/1 a. z.
 - nakládání s nekalými pomůckami nebo službami (pomůcky k odkódování přístupu k autorskému dílu) (§ 43/2 a. z.)
 - odstranění nebo změna jakékoli elektronické informace o identifikaci práv k dílu (§ 44 a. z.)

Prosazování práv z DV

Veřejnoprávní delikty v oblasti DV

- **přestupek** (základní druh správního deliktu)
 - zaviněné jednání, porušuje/ohrožuje zájem společnosti
 - jednání označeno v zákoně o přestupcích
 - k odpovědnosti za přestupek stačí zavinění z nedbalosti
 - sankce jsou mírnější
- **trestný čin**
 - nebezpečný čin, znaky jsou uvedeny v trestním zákoně
 - stupeň nebezpečnosti je vyšší než nepatrný
 - účel trestu je preventivně výchovný a represivní

Prosazování práv z DV

Soudně trestné delikty

- **trestné činy**
 - porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu (§ 150 tr. z.)
 - porušování průmyslových práv (§ 151 tr. z.)
 - porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi (§ 152 tr. z.)
 - nekalá soutěž (§ 149 tr. z.)

Prosazování práv z DV

Správně trestné delikty

- **přestupky a jiné správní delikty**
 - přestupky na úseku porušování průmyslových práv a porušování práv k obchodní firmě (§ 33 přest. z.)
 - přestupky a jiné správní delikty proti autorskému zákonu (§ 105a - 105c a. z.)
 - přestupky a jiné správní delikty u zboží porušujícího práva duševního vlastnictví (§ 15 - 28a z. č. 191/99 Sb.)

Prosazování práv z DV

Autorské právo

- Možnosti užití autorských děl bez souhlasu majitele práv:
 - **díla volná** - díla, u nichž vypršela doba autorskoprávní ochrany (70 let po smrti autora)
 - zákonné výjimky - tzv. mimosmluvní instituty užití autorských děl, nejvíce využívaná je možnost **pořízení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu**, která se ale vztahuje pouze na díla již zveřejněná, přičemž zákonodárce kompenzuje autorovi újmu tzv. náhradními odměnami

Prosazování práv z DV

Porušování autorského práva

- fyzické **pirátství**:
 - problém např. veřejných tržišť v příhraničí (95 % padělků)
- porušování autorského práva na **internetu**:
 - internet je hromadný sdělovací prostředek
 - pokud umístíme autorské dílo do sítě internet, umožňujeme bližší neurčenému okruhu osob přístup k tomuto dílu – jde o způsob sdělování díla veřejnosti
 - pro každé takové nakládání s dílem je třeba **souhlas** autora

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Prosazování práv z DV

Prosazování práv z duševního vlastnictví na MU

- MU má nastavena základní pravidla pro ochranu DV
- MU také přiměřeným způsobem nastavuje pravidla, jak se mají zaměstnanci i studenti chovat při zjištění porušování práv (oznamovací povinnost)
- všichni zaměstnanci a studenti MU mají obecně jednat tak, aby neporušovali obecně platné právní předpisy ani vnitřní předpisy univerzity nejen v oblasti DV
- úzká souvislost s etickým chováním (Etický kodex akademických a odborných pracovníků MU)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Duševní vlastnictví na MU

MU je připravena pomoci a spolupracovat

Masarykova univerzita
Centrum pro transfer technologií
Žerotínovo nám. 9
601 77 Brno

RNDr. Eva Janouškovcová, Ph.D.
janouskovcova@ctt.muni.cz
www.ctt.muni.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Literatura a zdroje

- Telec V.: prezentace Právo duševního vlastnictví
- Fojt O.: prezentace Ochrana a využití duševního vlastnictví vzniklého v rámci výzkumu a vývoje financovaného z veřejných zdrojů

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky